CÁC ĐIỀU KIỆN BẢO ĐẢM KHUYẾN KHÍCH CÁN BỘ DÁM NGHĨ, DÁM LÀM, DÁM CHỊU TRÁCH NHIỆM VÌ LỢI ÍCH CHUNG

ĐINH NGỌC GIANG (*)

Tóm tắt: *Trong quá trình lãnh đạo cách mạng, Đảng ta luôn quan tâm xây dựng đội ngũ cán bộ có bản lĩnh, dám nghĩ, dám làm, dám chịu trách nhiệm. Đặc biệt, để thực hiện chính sách, pháp luật về bảo vệ cán bộ dám nghĩ, dám làm, dám chịu trách nhiệm vì lợi ích chung đòi hỏi cần có các điều kiện bảo đảm cho đội ngũ này. Bài viết phân tích một số điều kiện bảo đảm và giải pháp thực hiện để khuyến khích cán bộ dám nghĩ, dám làm, dám chịu trách nhiệm vì lợi ích chung.*

Từ khóa: *Điều kiện bảo đảm; khuyến khích, dám nghĩ, dám làm, dám chịu trách nhiệm; lợi ích chung.*

Abstract: *In the process of leading the revolution, our Party has always paid attention to building a contingent of cadres with courage that dare to think, act, and take responsibilities. In particular, to implement the policies and laws on protecting cadres that dare to think, act, and take responsibilities for the common interests, it is necessary to facilitate the conditions for them to do so. This paper analyzes a number of facilitating conditions and solutions to encourage the cadres to dare to think, act, and take responsibilities for the common interests.*

Keywords: *Facilitating conditions; encourage, dare to think, act, and take responsibilities; common interests.*

Ngày nhận bài: 02/6/2024 Ngày biên tập: 02/8/2024 Ngày duyệt đăng: 24/9/2024

1. Điều kiện bảo đảm khuyến khích cán bộ dám nghĩ, dám làm, dám chịu trách nhiệm vì lợi ích chung - từ cơ chế, chính sách đến thực tiễn

Dám nghĩ, dám làm, dám chịu trách nhiệm vì lợi ích chung là những nội dung trong chuẩn mực đạo đức cách mạng của cán bộ, đảng viên. Nghị quyết số 05-NQ/HNTW ngày 20/6/1988, Hội nghị Trung ương lần thứ năm (khóa VI) Một số vấn đề cấp bách về xây dựng đảng bảo đảm thực hiện Nghị quyết Đại hội VI của Đảng đã xác định các tiêu chuẩn hàng đầu của cán bộ lãnh đạo, trong đó có tiêu chuẩn "dám nghĩ, dám làm, dám chịu trách nhiệm, nói đi đôi với làm". Dám nghĩ thể hiện tư duy, dám làm thể hiện hành động, dám chịu trách nhiệm vì lợi ích chung thể hiện đạo đức của người cán bộ cách mạng. Cán bộ dám nghĩ, dám làm, dám chịu trách nhiệm vì lợi ích chung "là cán bộ, công chức lãnh đạo, quản lý, viên chức quản lý, người giữ chức danh, chức vụ và người đại diện phần vốn nhà nước tại doanh nghiệp theo quy định của Chính phủ có tư duy đổi mới, sáng tạo, dám làm, dám chịu trách nhiệm trong quá trình thực hiện chức trách, nhiệm vụ được giao, xuất phát từ yêu cầu, đòi hỏi cấp thiết của thực tiễn nhằm tháo gỡ, giải quyết những điểm nghẽn, nút thắt trong cơ chế, chính sách chưa được quy định trong văn bản quy phạm pháp luật của Chính phủ, Thủ tướng Chính phủ, các bộ, cơ quan ngang bộ, địa phương, mang lại giá trị, hiệu quả thiết thực, tạo được chuyển biến mạnh mẽ, đóng góp tích cực vào sự phát triển chung"[1].

(*) PGS.TS; Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh

(**) Bài viết trong Kế hoạch tuyên truyền về chính sách, pháp luật khuyến khích, bảo vệ cán bộ năng động, sáng tạo, dám nghĩ, dám làm, dám chịu trách nhiệm vì lợi ích chung

Hội thảo lấy ý kiến vào dự thảo các Nghị định quy định về chính sách tinh giản biên chế; khuyến khích bảo vệ cán bộ năng động sáng tạo, dám nghĩ, dám làm, dám đột phá vì lợi ích chung; cán bộ, công chức cấp xã và người hoạt động không chuyên trách ở cấp xã, ở thôn, tổ dân phố do Bộ Nội vụ tổ chức ngày 24/3/2023. (Ảnh: Anh Cao)

Sinh thời, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã chỉ rõ: "khéo dùng cán bộ, cốt để thực hành đầy đủ chính sách của Đảng và Chính phủ"(2). Muốn vậy, phải khiến cho họ "yên tâm làm việc, vui thú làm việc", phải làm cho họ "cả gan nói, cả gan đề ra ý kiến... có gan phụ trách, có gan làm việc"(3). Thấm nhuần quan điểm của Chủ tịch Hồ Chí Minh về khuyến khích cán bộ "có gan", "cả gan", Đảng và Nhà nước ta đã ban hành chủ trương khuyến khích và bảo vệ cán bộ năng động, sáng tạo vì lợi ích chung. Nhiều tấm gương cán bộ dám nghĩ, dám làm, dám chịu trách nhiệm vì lợi ích chung ở các cơ quan, đơn vị, địa phương, ngành, lĩnh vực đã tạo ra đột phá trong phát triển đất nước về kinh tế, chính trị, văn hóa, xã hội.

Tuy nhiên, nhiều vấn đề mới, vướng mắc phát sinh cần phải giải quyết trong quá trình phát triển đất nước trên các lĩnh vực nhưng chưa có quy định, hướng dẫn cụ thể dẫn đến tình trạng một bộ phận cán bộ, đảng viên thiếu năng động, sáng tạo, thậm chí né tránh, đùn đẩy, làm việc cầm chừng, sợ trách nhiệm. Điều đó không chỉ ảnh hưởng đến quy trình, thời gian xử lý công việc, gây cản trở, giảm hiệu lực, hiệu quả quản lý, ảnh hưởng đến việc thực hiện mục tiêu, nhiệm vụ phát triển kinh tế - xã hội, giảm niềm tin của người dân, doanh nghiệp mà còn ảnh hưởng đến tinh thần, động lực làm việc của cán bộ, đảng viên, tạo ra tâm lý e ngại, làm việc cầm chừng. Hiện nay, đất nước ta đang bước vào giai đoạn phát triển mới thực hiện mục tiêu "phấn đấu đến giữa thế kỷ thứ XXI, nước ta trở thành nước phát triển theo định hướng xã hội chủ nghĩa"(4). Để làm được điều đó, đội ngũ cán bộ phải năng động, sáng tạo, dám nghĩ, dám làm, dám chịu trách nhiệm vì lợi ích chung. Đảng, Nhà nước, hệ thống chính trị và Nhân dân khuyến khích cán bộ dám nghĩ, dám làm, dám chịu trách nhiệm vì lợi ích chung nhằm tạo "sự khích lệ, tin tưởng, tôn trọng, ghi nhận, động viên, tạo động lực, nguồn lực, điều kiện và môi trường để cán bộ phát huy tính năng động, sáng tạo"(5).

Từ cơ chế, chính sách đến thực tiễn khuyến khích cán bộ dám nghĩ, dám làm, dám chịu trách nhiệm vì lợi ích chung ở nước ta hiện nay, cần nhận diện các điều kiện bảo đảm sau:

Một là, cơ sở chính trị, pháp lý cụ thể, phù hợp khuyến khích cán bộ dám nghĩ, dám làm, dám chịu trách nhiệm vì lợi ích chung.

Chủ trương của Đảng về khuyến khích cán bộ dám nghĩ, dám làm, dám chịu trách nhiệm vì lợi ích chung được thể hiện trong Văn

kiện Đại hội ĐBTQ lần thứ XIII "khuyến khích bảo vệ cán bộ dám nghĩ, dám nói, dám làm, dám chịu trách nhiệm, dám đổi mới sáng tạo, dám đương đầu với khó khăn, thử thách và quyết liệt trong hành động vì lợi ích chung"(6). Quán triệt và thực hiện Nghị quyết Đại hội ĐBTQ lần thứ XIII về xây dựng đội ngũ cán bộ, Bộ Chính trị ban hành Kết luận số 14-KL/TW về chủ trương khuyến khích và bảo vệ cán bộ năng động, sáng tạo vì lợi ích chung; Chính phủ ban hành Nghị định số 73/2023/NĐ-CP quy định về khuyến khích, bảo vệ cán bộ năng động, sáng tạo, dám nghĩ, dám làm, dám chịu trách nhiệm vì lợi ích chung.

Tuy nhiên, cơ sở chính trị, pháp lý khuyến khích cán bộ dám nghĩ, dám làm, dám chịu trách nhiệm vì lợi ích chung vẫn chưa được rõ ràng, cụ thể: "Hệ thống pháp luật còn một số quy định chưa thống nhất, chưa đáp ứng kịp thời yêu cầu thực tiễn"(7). Cơ chế, chính sách trong một số lĩnh vực chưa hoàn chỉnh, còn chồng chéo, thiếu tính thống nhất, đồng bộ hoặc liên thông giữa các văn bản quy phạm pháp luật. Những "điểm nghẽn, khoảng trống" trong các văn bản quy phạm pháp luật là một trở ngại lớn trong việc khuyến khích, bảo vệ cán bộ dám nghĩ, dám làm, dám chịu trách nhiệm vì lợi ích chung, do đó dễ dẫn đến rủi ro, sai sót. Tính dự báo của hệ thống pháp luật chưa thật sự đáp ứng yêu cầu của thực tiễn, thiếu tính ổn định, thường xuyên sửa đổi, bổ sung, thậm chí không dự báo được những vấn đề nảy sinh gây nên tâm lý ngại đề xuất sáng kiến, có chính sách đột phá, sáng tạo, trong khi việc nghiên cứu, thử nghiệm các chính sách mới thường đòi hỏi thời gian kiểm nghiệm, chứng minh, nguồn lực đầu tư lớn.

Thực tiễn triển khai thực hiện chủ trương, chính sách khuyến khích cán bộ dám nghĩ, dám làm, dám chịu trách nhiệm chưa thật cụ thể, chưa đồng bộ, chưa quy định rõ về trách nhiệm và bảo vệ cán bộ dám nghĩ, dám làm, dám chịu trách nhiệm vì lợi ích chung. Quyết định của người đứng đầu cơ quan sử dụng cán bộ cho triển khai thực hiện đề xuất đổi mới, sáng tạo có phải là quyết định cuối cùng, có giá trị pháp lý hay không chưa được xác định rõ. Các quy định về khen thưởng và xử lý cán bộ có đề xuất đổi mới, sáng tạo chưa thực sự khuyến khích và bảo vệ họ dám nghĩ, dám làm, dám chịu trách nhiệm. Biện pháp bảo vệ cơ quan và người đứng đầu cơ quan sử dụng cán bộ quyết định cho phép thực hiện và đánh giá kết quả đề xuất đổi mới, sáng tạo được quy định trong Nghị định số 73/2023/NĐ-CP chưa rõ ràng. Do đó, một số địa phương có cơ chế đặc thù để phát triển hoặc trong xử lý những trường hợp đặc biệt cần có cơ chế rõ ràng, cụ thể.

Hai là, chế độ, chính sách đãi ngộ phù hợp.

Khuyến khích cán bộ dám nghĩ, dám làm, dám chịu trách nhiệm vì lợi ích chung cần có cơ chế, chính sách đãi ngộ thỏa đáng, từ đào tạo, bồi dưỡng nâng cao năng lực, trình độ đến chính sách khen thưởng kịp thời, cất nhắc, bổ nhiệm để ghi nhận tính chủ động, tích cực của cán bộ và đặc biệt là bảo vệ cán bộ dám nghĩ, dám làm, dám chịu trách nhiệm vì lợi ích chung. Mặc dù Đảng và Nhà nước đã kịp thời ban hành chủ trương, chính sách tạo cơ sở chính trị, pháp lý cho cán bộ đổi mới, sáng tạo như văn bản pháp luật về sở hữu trí tuệ, thi đua khen thưởng, kỷ luật, khoa học và công nghệ, bản quyền,... tuy nhiên, nhiều vấn đề mới nảy sinh chưa được quy định.

Một số cán bộ có tầm nhìn, tư duy đổi mới, tâm huyết, trách nhiệm, có sáng kiến để tháo gỡ khó khăn, vướng mắc nhưng chưa có cơ chế ghi nhận kết quả và sự đóng góp dẫn đến mất động lực, giảm tính tích cực, chủ động. Cơ chế bảo vệ cán bộ dám nghĩ, dám làm, dám chịu trách nhiệm vì lợi ích chung được quy định tại Điều 5 Nghị định số 73/2023/NĐ-CP mới chỉ dừng lại ở việc loại trừ, miễn giảm, giảm nhẹ trách nhiệm theo quy định nếu động cơ trong sáng, vì lợi ích chung. Vì vậy, điều kiện bảo đảm chế độ, chính sách đãi ngộ phù hợp là yếu tố quan trọng tạo động lực cho cán bộ dám nghĩ, dám làm, dám chịu trách nhiệm vì lợi ích chung.

Ba là, nhận thức đúng, trách nhiệm đủ và đạo đức cách mạng của cán bộ.

Đây là điều kiện quan trọng bảo đảm khuyến khích cán bộ đổi mới, sáng tạo. Trên cơ sở nhận thức đúng, đủ về khuyến khích cán bộ dám nghĩ, dám làm, dám chịu trách nhiệm vì lợi ích chung, các cấp ủy đảng, chính quyền, thủ trưởng cơ quan, đơn vị xây dựng

môi trường làm việc dân chủ, khoa học, đoàn kết để thúc đẩy cán bộ đổi mới tư duy, quyết liệt hành động. Cấp ủy, tổ chức đảng các cấp thực hiện đúng thẩm quyền, trách nhiệm trong công tác cán bộ nói chung, trong đó, xác định nguyên tắc khuyến khích cán bộ phát huy trí tuệ, tính chủ động, tích cực vì lợi ích chung, đồng thời, căn cứ vào thực tiễn ban hành tiêu chí để đánh giá cán bộ dám nghĩ, dám làm, dám chịu trách nhiệm vì lợi ích chung. Nhân dân nhận thức đúng về cán bộ dám nghĩ, dám làm, dám chịu trách nhiệm vì lợi ích chung để tham gia nhận xét, đánh giá cán bộ, nhất là trong những trường hợp chưa có căn cứ xác định. Cán bộ lãnh đạo, quản lý nắm chắc và chấp hành nghị quyết, quy chế, quy định của Đảng và Nhà nước, không lợi dụng cơ chế khuyến khích cán bộ dám nghĩ, dám làm để trục lợi.

Đạo đức cách mạng của cán bộ, đảng viên cũng là yếu tố quyết định, bảo đảm cho cán bộ dám nghĩ, dám làm, dám chịu trách nhiệm vì lợi ích chung. Quy định số 144-QĐ/TW ngày 09/5/2024 của Bộ Chính trị về chuẩn mực đạo đức cách mạng của cán bộ, đảng viên trong giai đoạn mới xác định năm chuẩn mực đạo đức với những tiêu chí cụ thể. Việc nhận thức và thực hành chuẩn mực đạo đức cách mạng của cán bộ, đảng viên sẽ bảo đảm cho cán bộ có đủ năng lực, trình độ và thực hiện các hoạt động vì lợi ích chung.

Thời gian qua, nhận thức, trách nhiệm của một số cấp ủy đảng trong khuyến khích cán bộ dám nghĩ, dám làm, dám chịu trách nhiệm vì lợi ích chung chưa đầy đủ, quyết liệt. Một số người đứng đầu cơ quan, địa phương, đơn vị chưa thể hiện rõ vai trò, trách nhiệm, chưa sâu sát, thậm chí đùn đẩy công việc. Công tác kiểm tra, đôn đốc việc thực hiện nhiệm vụ, chấn chỉnh kỷ luật, kỷ cương hành chính của một số cơ quan, đơn vị chưa được quan tâm đúng mức. Việc phát hiện, xử lý cán bộ, công chức né tránh, đùn đẩy trách nhiệm, làm việc cầm chừng còn hạn chế. Đánh giá cán bộ chưa thực sự gắn với kết quả thực hiện nhiệm vụ, sản phẩm cụ thể; không ít trường hợp còn cảm tính, nể nang, cào bằng, do đó, không phát huy kịp thời các nhân tố tích cực, dám nghĩ, dám làm. Quy hoạch, bố trí, bổ nhiệm gắn với đánh giá chưa tạo động lực để cán bộ phát huy trí tuệ, năng lực trong thực hiện chức trách, nhiệm vụ được giao.

2. Giải pháp thực hiện các điều kiện bảo đảm khuyến khích cán bộ dám nghĩ, dám làm, dám chịu trách nhiệm vì lợi ích chung

Một là, thống nhất nhận thức và trách nhiệm về những điều kiện bảo đảm khuyến khích cán bộ dám nghĩ, dám làm, dám chịu trách nhiệm vì lợi ích chung.

Tuyên truyền và thực hiện nghiêm túc, kịp thời các quy định của Đảng, Nhà nước về khuyến khích, bảo vệ cán bộ dám nghĩ, dám làm, dám chịu trách nhiệm vì lợi ích chung; các quy định của pháp luật về đánh giá, xếp loại chất lượng, xử lý kỷ luật cán bộ, công chức, viên chức. Cấp ủy, tổ chức đảng các cấp phải tập trung lãnh đạo, chỉ đạo: "Nâng cao nhận thức, tăng cường trách nhiệm của cấp ủy, tổ chức đảng, nhất là người đứng đầu, tạo sự thống nhất cao trong toàn Đảng và đồng thuận trong xã hội về chủ trương khuyến khích và bảo vệ cán bộ năng động, sáng tạo, dám nghĩ, dám làm, dám đột phá vì lợi ích chung; khơi dậy mạnh mẽ ý thức trách nhiệm, khát vọng cống hiến, tinh thần đổi mới, hết lòng, hết sức vì nhân dân phục vụ của đội ngũ cán bộ"[8] theo Kết luận số 14-KL/TW của Bộ Chính trị. Thực tiễn cho thấy, mỗi chủ thể tác động đến các điều kiện bảo đảm khuyến khích cán bộ dám nghĩ, dám làm, dám chịu trách nhiệm vì lợi ích chung đều có vai trò cụ thể khác nhau, cần có sự nhận thức đầy đủ, thống nhất. Người đứng đầu cần phải có tâm, có tầm, có chính kiến, vì lợi ích chung, dám đứng trước "đầu sóng, ngọn gió", dám đổi mới, dám chịu trách nhiệm cùng cấp dưới, ủng hộ cấp dưới, tạo điều kiện cho cấp dưới làm điểm để thực hiện các đề xuất đổi mới, sáng tạo, kiên quyết khắc phục tư tưởng "phòng thủ", "che chắn", "giữ ghế".

Cần thống nhất trách nhiệm trong thực hiện các điều kiện bảo đảm cán bộ dám nghĩ, dám làm, dám chịu trách nhiệm vì lợi ích chung. Các cấp ủy, tổ chức đảng nghiêm túc quán triệt và lãnh đạo thực hiện có hiệu quả các nghị quyết của Đảng về công tác xây dựng Đảng và hệ thống chính trị. Bảo đảm thực hiện nghiêm nguyên tắc tập trung dân chủ, tự phê bình và phê bình trong công tác

cán bộ. Chú trọng nắm tình hình, diễn biến tư tưởng, chủ động phát hiện, ngăn chặn kịp thời và chỉ đạo xử lý nghiêm cán bộ, đảng viên, công chức né tránh, đùn đẩy, làm việc cầm chừng, thiếu hiệu quả, không làm tròn chức trách, nhiệm vụ được giao. Các tổ chức và cá nhân có thẩm quyền quyết tâm xây dựng đội ngũ cán bộ "trung thực, thẳng thắn, khách quan, công tâm, tích cực đấu tranh tự phê bình và phê bình, không giấu khuyết điểm, không nói sai sự thật; thấy đúng phải bảo vệ, thấy sai phải đấu tranh"[9]. Cấp ủy, người đứng đầu cơ quan, đơn vị, địa phương cần thường xuyên động viên, khuyến khích cán bộ vượt qua nỗi "sợ trách nhiệm", dám nghĩ, dám làm, dám chịu trách nhiệm, sẵn sàng hy sinh lợi ích riêng, thậm chí là vị trí, uy tín của mình, dấn thân vì lợi ích chung của tập thể, quốc gia, dân tộc, với tinh thần "Việc gì có lợi cho Nhân dân phải hết sức làm"[10].

Hai là, cụ thể hóa các điều kiện bảo đảm khuyến khích cán bộ dám nghĩ, dám làm, dám chịu trách nhiệm vì lợi ích chung phù hợp với từng ngành, từng lĩnh vực, từng địa phương, đơn vị.

Xác định các điều kiện bảo đảm khuyến khích cán bộ dám nghĩ, dám làm, dám chịu trách nhiệm vì lợi ích chung là cơ sở để cả hệ thống chính trị tạo động lực thúc đẩy phát huy tính sáng tạo, chủ động vì lợi ích chung, đồng thời phát huy vai trò của Nhân dân tham gia đánh giá, bảo vệ cán bộ. Tuy nhiên, mỗi điều kiện cần được cụ thể hóa gắn với tình hình thực tiễn. Các cơ quan có thẩm quyền cần cụ thể hóa cơ chế, chính sách khuyến khích cán bộ dám nghĩ, dám làm, dám chịu trách nhiệm vì lợi ích chung, trong đó xác định rõ trách nhiệm của tập thể lãnh đạo, quản lý, người đứng đầu, hình thức khuyến khích, thời gian đánh giá hiệu quả đổi mới, sáng tạo của cán bộ, bộ tiêu chí đánh giá cán bộ dám nghĩ, dám làm, dám chịu trách nhiệm vì lợi ích chung, căn cứ xác định "vì lợi ích chung" của cán bộ. Xác định trách nhiệm của cấp ủy, người đứng đầu cấp ủy, cơ quan, đơn vị khi cán bộ "dám làm" chưa mang lại hiệu quả, thậm chí gây hậu quả.

Các cấp ủy, tổ chức đảng quan tâm đào tạo, bồi dưỡng, nâng cao trình độ, năng lực cho đội ngũ cán bộ, công chức, viên chức đáp ứng yêu cầu nhiệm vụ trong tình hình mới. Đồng thời, nâng cao bản lĩnh chính trị, trí tuệ, sự gương mẫu, tinh thần phụng sự Tổ quốc, phục vụ Nhân dân của cán bộ, đảng viên, nhất là người đứng đầu. Ưu tiên bố trí, sử dụng cán bộ có tư duy đổi mới, cách làm đột phá, sáng tạo, hiệu quả, có cơ chế bảo vệ cán bộ dám nghĩ, dám làm vì lợi ích chung. Tăng cường dân chủ, công khai, minh bạch trong tuyển chọn, quy hoạch, bố trí, bổ nhiệm, sử dụng, quản lý cán bộ, bảo đảm lựa chọn được những người có đức, có tài vào bộ máy và cơ quan lãnh đạo, quản lý các cấp. Đặc biệt, cần lấy tiêu chí khuyến khích, bảo vệ cán bộ đổi mới, sáng tạo, dám nghĩ, dám làm, dám chịu trách nhiệm vì lợi ích chung để đánh giá chất lượng lãnh đạo của cấp ủy, tổ chức đảng và người đứng đầu cấp ủy, cơ quan, đơn vị, địa phương. Bảo đảm trang thiết bị, phương tiện, kinh phí và các nguồn lực cần thiết khác để cán bộ đổi mới, sáng tạo hoặc tổ chức làm điểm đạt mục đích, yêu cầu đề ra.

Xây dựng và hoàn thiện chế độ, chính sách đãi ngộ, tôn vinh thỏa đáng đối với cán bộ dám nghĩ, dám làm, dám chịu trách nhiệm. Khen thưởng, đề bạt, bổ nhiệm, ứng dụng "thành quả" thí điểm, nhất là những trường hợp mang lại kết quả tốt. Bảo vệ cán bộ trong quá trình thực hiện ý tưởng đề xuất; nguyên tắc và cơ chế xử lý, bồi thường thiệt hại (miễn hoặc giảm nhẹ trách nhiệm) khi cán bộ thực hiện thí điểm mà kết quả không đạt hoặc chỉ đạt được một phần mục tiêu đề ra nhưng thực hiện đúng chủ trương vì lợi ích chung nhằm bảo đảm không làm "nản lòng", "nhụt chí" những cán bộ có năng lực, trình độ, có động cơ trong sáng và khát khao cống hiến.

Tập trung tháo gỡ, giải quyết những "điểm nghẽn", "nút thắt" trong cơ chế, chính sách. Sửa đổi, bổ sung, ban hành mới các văn bản về những vấn đề chưa có quy định hoặc đã có quy định nhưng không phù hợp với thực tiễn, mang lại hiệu quả thiết thực. Có phương án xử lý đối với những quy định pháp luật được phản ánh còn chồng chéo, không phù hợp thực tiễn, tạo môi trường, hành lang pháp lý an toàn, đầy đủ cho các bộ, ngành, cơ quan, địa phương, cán bộ, công chức yên tâm thực hiện chức trách, nhiệm vụ được giao, khuyến khích cán bộ có tư duy sáng tạo, cách làm đột phá.

Ba là, thực hành chuẩn mực đạo đức cách mạng của cán bộ, đảng viên trong giai đoạn mới.

Việc thực hành chuẩn mực đạo đức cách mạng không chỉ là nhiệm vụ riêng của mỗi cán bộ, mà là nhiệm vụ thường xuyên, cấp bách của các cấp ủy, tổ chức đảng, chính quyền, đoàn thể. Các cấp ủy, tổ chức đảng cần tăng cường giáo dục chính trị tư tưởng, nâng cao nhận thức, trách nhiệm của cán bộ, công chức, người đứng đầu cơ quan, đơn vị trong việc thực hành chuẩn mực đạo đức cách mạng. Xây dựng đội ngũ cấp ủy viên các cấp có bản lĩnh vững vàng, bảo vệ cái đúng, ủng hộ cái tốt, kiên quyết đấu tranh với cái sai trái, lạc hậu, bảo thủ, qua đó xem xét thấu đáo, ủng hộ, tạo điều kiện và bảo vệ cán bộ dám nghĩ, dám làm, dám chịu trách nhiệm vì lợi ích chung.

Các cấp ủy chú trọng lãnh đạo thực hiện tốt quy chế dân chủ cơ sở, đẩy mạnh thực hiện các quy định về quy tắc ứng xử, đạo đức công vụ của cán bộ, công chức, tạo môi trường dân chủ để cán bộ, đảng viên rèn luyện, dám bày tỏ chính kiến, cống hiến trí tuệ, sức lực cho Đảng, Tổ quốc và Nhân dân. "Xây dựng môi trường văn hóa công sở lành mạnh, dân chủ, đoàn kết, nhân văn"[11]; khơi dậy mạnh mẽ ý thức trách nhiệm, khát vọng cống hiến, tinh thần đổi mới, hết lòng, hết sức phục vụ Nhân dân cho cán bộ cấp dưới. Tạo sự đồng thuận của cán bộ, đảng viên, công chức, viên chức trong ủng hộ những cách làm mới, đấu tranh chống lại sự trì trệ, tạo điều kiện thuận lợi cho cán bộ dám nghĩ, dám làm, dám chịu trách nhiệm vì lợi ích chung. Đồng thời, lãnh đạo, chỉ đạo thực hiện tốt các phong trào thi đua, kịp thời sơ kết, tổng kết, biểu dương, khen thưởng xứng đáng đối với tập thể, cá nhân có trách nhiệm, quyết liệt trong thi hành công vụ, hoàn thành xuất sắc nhiệm vụ được giao. Tăng cường giáo dục chức trách, nhiệm vụ, ý thức, thái độ phục vụ Nhân dân; khơi dậy tinh thần đổi mới, sáng tạo với khát vọng xây dựng đất nước hùng cường trong đội ngũ cán bộ, công chức, viên chức với những nội dung, hình thức phù hợp.

Bốn là, kiểm tra, giám sát, đánh giá và xử lý những trường hợp cán bộ lợi dụng cơ chế, chính sách vì lợi ích cá nhân, lợi ích nhóm.

Thực tiễn luôn vận động và phát triển trong khi cơ chế, chính sách chưa kịp điều chỉnh, bổ sung nên những cán bộ có sáng kiến, đổi mới, vượt trước cần được kiểm tra, đánh giá hiệu quả thực hiện để kịp thời có chính sách khuyến khích, tạo động lực, đồng thời phát hiện những trường hợp lợi dụng kẽ hở của cơ chế, chính sách để trục lợi. Kết hợp công tác kiểm tra, giám sát của cấp ủy, tổ chức đảng với công tác thanh tra của các cơ quan chức năng, làm rõ, xử lý những biểu hiện né tránh, đùn đẩy, sợ trách nhiệm. Phát huy đầy đủ vai trò giám sát của Mặt trận Tổ quốc, các tổ chức chính trị - xã hội, truyền thông và Nhân dân đối với việc thực hiện chức trách, nhiệm vụ của cán bộ, công chức, viên chức cũng như trong quá trình thực hiện những thí điểm, đổi mới, sáng tạo. Qua kiểm tra, giám sát để phát hiện những vấn đề nảy sinh, đề xuất với cơ quan có thẩm quyền tháo gỡ khó khăn, vướng mắc, tạo thuận lợi cho đổi mới, sáng tạo. Mặt khác, kịp thời phát hiện, xử lý những tổ chức, cá nhân trốn tránh trách nhiệm, cản trở, gây khó khăn cho cán bộ dám nghĩ, dám làm, dám chịu trách nhiệm vì lợi ích chung. Ngăn ngừa những biểu hiện lợi dụng chính sách khuyến khích, cổ vũ đổi mới, sáng tạo nhưng với động cơ không trong sáng để mưu cầu lợi ích cá nhân, lợi ích nhóm./.

Ghi chú:

(1), (5) Chính phủ, *Nghị định số 73/2023/NĐ-CP quy định về khuyến khích, bảo vệ cán bộ năng động, sáng tạo, dám nghĩ, dám làm, dám chịu trách nhiệm vì lợi ích chung.*

(2), (3) Hồ Chí Minh, *Toàn tập*, tập 5, Nxb CTQG-ST, H.2011, tr.319, tr.320.

(4), (6), (7), (11) Đảng Cộng sản Việt Nam, *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ XIII*, tập I, Nxb CTQG-ST, H.2021, tr.112, tr.179, tr.89, tr.144.

(8) Đảng Cộng sản Việt Nam, *Kết luận số 14-KL/TW ngày 22/9/2021 về chủ trương khuyến khích và bảo vệ cán bộ năng động sáng tạo vì lợi ích chung*.

(9) Bộ Chính trị, *Quy định số 144-QĐ/TW ngày 09/5/2024 về chuẩn mực đạo đức cách mạng của cán bộ, đảng viên trong giai đoạn mới*.

(10) Hồ Chí Minh, *Toàn tập*, tập 4, Nxb CTQG-ST, H.2011, tr. 51.